

JENS GLOB SAMVIRKET
EGNSHISTORISK FORENING for Thyholm og Jegindø
Årsskriftet for 1984.2 (10. årgang). Siderne 81-83

Thyholm Husmandsforening

Af HENRY MADSEN

I bind 1 af »Thyholm og Jegindø gennem 100 år« har Chr. Odgaard i sin beskrivelse af landbrugets udvikling faktisk også givet os baggrunden for husmandsforeningernes arbejde. Det startede den 15. januar 1908 ved et møde i Hvidbjerg, hvor N. Steensgaard fra Hurup talte om husmandsforeninger og husmandsbrandkassen. Mødet resulterede i, at et udvalg blev nedsat med henblik på at få udarbejdet vedtægter for en husmandsforening på Thyholm.

En sådan stiftedes ved en generalforsamling den 5. marts samme år. Severin Madsen fra Barslev valgtes som den første formand; den øvrige bestyrelse kom til at bestå af: P. Amby, Jestrup, Kr. Sørensen, Nr. Hvidbjerg, Jens Raaby, Styvel, Kr. Vestergaard, Hellerød, N. P. Jensen, Egebjerg og

Thyholm Husmandsforenings første formand, Jens Severin Madsen, og hans kone, Karen, udenfor hjemmet i Barslev Vang.

Poul Knorborg fra Jestrup. Revisorer blev Jens Thomsen, Barslev og P. Sørensen fra Styvel.

På det faglige område kom foreningen først og fremmest til at beskæftige sig med roepasningskonkurrencer, staldbedømmelser og fremavl af fjerkræ. Disse aktiviteter var udpræget lokale, idet foreningerne som oftest kun dækkede 1-2 sogne. Om vinteren arrangeredes staldvandring og om sommeren markvandring rundt om hos medlemmerne, hvor man så gerne fik kaffe hos værtsparret; det var noget af det, som gav sammenhold, og hvor medlemmerne lærte en del nyt ved at tale om tingene og udviklingen.

Bare 25-30 år tilbage var der jo ikke mange, som havde biler, så husmandsforeningen begyndte hurtigt at arrangere udflugter for medlemmerne; ikke blot endages ture, men også rejser på 2-3 dage til andre egne af landet, hvor Thyholms husmænd så måske kunne lære noget af kolleger andet steds. I mange år var Iver Lyhne fra Flovlev med på disse ture, og så var der altid masser af godt humør til stede.

Engang var foreningen kommet til Sallingsund Færgetro, hvor man skulle drikke kaffe; regningen lød på 10 kroner pr. person, hvilket var meget for den tid. Laurits Jensen fra Semb foreslog da, at man sluttede af med at synge sangen »Det koster mer end man først betænker«, noget som naturligvis skabte stor munterhed. Ja, faktisk sendte lærer Noe en beretning om hændelsen ind til »Jyllands Posten, som kvitterede med »Den lune Jyde«.

De sidste 16-17 år af foreningens historie arrangerede husmandsforeningen også juletræ, hvor der ofte kom mere end 100 børn til stede; mon ikke mange af disse stadig kan huske disse fester?

Også et »husholdningsudvalg« havde foreningen; udvalget arrangerede mange kurser, som på den måde var med til at vise foreningens ansigt udadtil. Efter at aftenskolen kom til, faldt tilslutningen imidlertid så meget, at kurserne gik i sig selv.

Vender vi os mod »Søndersognene«, så stiftedes den 26. november 1949 en selvstændig husmandsforening for Sønderbjerg-Odby sogne; bestyrelsen bestod af: Niels Lousdahl, Serup (formand), Johan Jensen, Hellerød, Jacob Christensen, Sønderbjerg, Anton Helligsø, Serup; revisorer blev Niels Hede-gaard og Jens Poulsen. Stort set foregik denne forenings aktiviteter indenfor samme områder som ovennævnte. Dog begyndte man hurtigt at drøfte, om der skulle opstilles en særlig husmandsliste til sognerådsvalegene, noget foreningen dog hurtigt opgav. Faktisk lykkedes det at få valgt Anton Hel-

ligsø. I protokollen står intet om på hvilken liste.

Husmandsforeningen i Søndbjerg-Odby opløstes atter i 1970; den sidste formand var Peter Dahlgaard. Igen dækkede den gamle forening hele Thyholm-området. Også her søgte man mange gange opstilling til sognerådsvalgene, men det lykkedes aldrig at få nogen valgt. Nærmest kom min far, Poul Madsen. Derimod var vi i husmandsforeningen med til at få Jens Harggaard placeret så højt på Venstres liste, at han blev valgt. At han skulle blive borgmester, tænkte vi naturligvis ikke på dengang.

Men også denne forening, Thyholm Husmandsforening, fik en ende; den 2. november 1974 besluttedes på en ordinær generalforsamling at opløse foreningen og i stedet tilslutte sig Sydthys Husmandskreds. Denne centraliseringstendens har fundet sted næsten overalt blandt husmandsforeningerne. Min farfar havde været den første formand for Thyholm Husmandsforening, selv blev jeg den sidste.

Hvad var det egentlig, vi havde kæmpet for? En historie, far har fortalt mig, siger noget om det: Som dreng hørte han en samtale mellem hans mor og en nabokone. Farmor havde været i Hvidbjerg og der set et stykke tøj, hvoraf der kunne blive et par bukser til hver af hendes to drenge; tøjet kostede 4 kroner, men hun købte det ikke, for måske kom de så til at mangle de fire kroner til at købe brød for til vinter. Hvor mange forstår en sådan tankegang i dag?

Også Thyholms Husmandsforening har bidraget til, at vi i dag, trods alt, kan købe såvel brød som tøj. Det nyttede noget.

Udgifter 1908

Løve	740
Kontingent til osv	280
til for Foreningerne	840
Porto	150
Medlemsbog	100
Restant	1400
til Præmie	10
konlunde kassen	90
	<hr/>
	4000

Indtægt 1908

Kontingent	3600
Pladsbetæling	10
	<hr/>
	460

Ovstående Regnskab revideret
og bekræftet rigtig.

f. l. Blev udgivet den 29. Januar 1909

Beno. Thomsen.

J. P. Lorenzen.